

Zena sa Kosova

sadržaj

- 2 SHE-ERA Objavljuje Izveštaj o Zenama Farmerima
- 2 Gradani Zahtevanju Uključenje Zena u Pregovorima
- 2 Aprilski Sastanak Beleske
- 3 Safete Rogova - Umetnica Aktivističkog Duha
- 3 Aktivisti Podnose Izveštaj Senke o RSBUN 1325
- 3 KPS Uvodi Inicijative Polnog Usmeravanja
- 3 Uključenje Zena u Formiranje Demokracije
- 3 Članovi Finaliziraju Pravilnik Ponašanja
- 4 Civilno Društvo Salje Pismo Ahtisaariju

obavestjenja

MZK Dvomesecni Sastanak...
.....ATRC, 11:00, 4 Sept.

RRJETI I GRUPEVE TË
GRAVE TË KOSOVËS

KOSOVA WOMENS
NETWORK

www.womensnetwork.org

Ujedinjuju se Zene iz Kosova i Srbije

Mreža zena Kosova i Mreža zena u crnoj Srbiji, oformile su Zensku koaliciju za mir (ZKM) 7 Maja 2006; njihova misija - da opunomoce zajednicku koaliciju koja povecava vidljivost perspektiva zena u politickim pitanjima Srbije i Kosova.

U svojoj prvoj vecoj akciji, ZKM je izdala izjavu pregovarskom timu za status zastupajuci se za ocuvanje i zaštitu kulturološkog nasledstva Srbije i Kosova. ZKM je naglasila potrebu identifikovanja i ocuvanja kulturoloških spomenika kao što su crkve, dzamije i katedrale od fizicke degradacije politicke eksploatacije. U svojim izjavaama, ZKM je rekla: "...kulturološki spomenici su povezani sa kulturološkim nasledem, istorijom i zajednicama svih etnickih grupa i stoga sve etnicke grupe imaju pravo da dele, ocuvaju i štite ove spomenike nasledstva."

Tezici ka pravедnom i održivom miru, ZKM se zastupa za uključenje zena u

procesu izgradnje mira kao ravnopravnih partnera, naglašavajući građanske inicijative zasnovane na zenskoj solidarnosti koja prevaziulazi etnicke i religijske podele kao i državne granice i bariere. Uz blisku saradnju sa Fondom Ujedinjenih Nacija za Razvoj Zena (UNIFEM), ZKM naglašava sledeće srzne principe:

o Ojacavanje koalicije
o Konkretne akcije na lokalnom, regionalnom i medunarodnom nivou

o Povećanje vidljivosti perspektiva zena kroz akcije preduzetim od strane koalicije, pogotovo na medunarodnom nivou
o Zajednicka podela informacija (između Srbije i Kosova) u vezi politickih odvijanja
o Podela zajednickih iskustava komparativnog istrazivanja
Naredni sastanak ZKM ce biti održan u Junu u Beogradu. Sastanak ce se fokusirati na buduće napore i nastojanja između ZKM i UNIFEM.

Predstavnice Mreže Zene u Crnom, MZK i UNIFEM su se sastale u Pristini 7 Maja da bi napisale strategiju o budućem radu Koalicije Zena za Mir.

MZK i LZK Teraju UNMIK da se Izvinjava

Izjave i izjave u štampi date od strane MZK i Lobija zena Kosova (LZK) su izazvale medunarodno osuđivanje nasilja pocinjenog od strane UNMIK Policije nad stanovnicima sela Mala Kruša. Napori MZK i LZK su podstakli UNMIK da izda javno izvinjenje i članove parlamenta da osude policijsko nasilje.

25-og Maja 2006, konvoj UNMIK policije koji je prevozio Srpske bivše stanovnike Male Kruše je stigao u selo nenajavljeno. Kada je UNMIK policija odbila da dozvoli lokalnim zenama da razgovaraju sa bivšim stanovnicima, zene su

blokirale ulaz konvoja u selo. Za uzvrat UNMIK policija je na silu uklonila zene sa puta koristeći posebne palice za nered i suzavac. Zene su uzvratile gadajući ih kamenjem i konvoj je otišao bacivši suzavac na zene i decu napustajući selo. Tri muškarca i 33 zena su primljeni u bolnicu, a 22-je dece je tretirano od povreda nanešenih suzavcem.

Predstavnik MZK je uzeo izjave od građana satima nakon incidenta. Ove izjave su ispoljile istinu iza zvaničnih izveštaja UNMIK policije i izjava lokalne uprave, koji su prvo-

bitno nasilje nazvali " etnickim incidentom."

Gradani su naglasili da su reagovali protiv nasilja UNMIK policije, a ne protiv Srba. UNMIK je od tada objavio izjave koje osuđuju policijsko nasilje i njihov neuspeh u obaveštavanju lokalnih institucija o poseti.

Ovaj napor advokacije je dosegao najviše nivoe Ujedinjenih Nacija i MZK je dobila odgovore od strane aktivista i organizacija širom sveta. Za potpun tekst izjava i objava štampe, molimo Vas posetite: www.womensnetwork.org.

Aprilski Sastanak Beleske

Izvrni direktor MZK je otvorila sastanak detaljiziranjem aktivnosti članova u vezi učešća žena u pregovoru za konačni status Kosova.

(Za više informacija, posetite http://www.womensnetwork.org/shqip/raporti_ks.htm).

Udruženje Biznisa Kosova i Privredna Komora razvijaju lokalne mehanizme savetodavanja kako bi doprneli Vizionom i razvojnom planu za Kosovo 2020. Ovi mehanizmi će sadržati i ekspertize organizacija članica MZK.

Kosovska Policijska Služba (KPS) je predstavila svoju novu Polnu Strukturu ka polnom usmeravanju unutar KPS, koja je počelo u Aprilu 2006.

Organizacija Doktori sveta, SAD, predstavila je svoj projekat "Centar Zdravlja Žena" koj će biti otvoren u Septembru 2006. god. Ginekološka klinika će nuditi lekarske preglede, laboratorijske testove, psihološke i ostale zdravstvene usluge.

Kvinna till Kvinna je objavila da OEBS saraduje sa UNDP (Programom Razvoja UN) na organizovanju serije sastanaka širom Kosova, za diskusije o bezbednosti, ekonomiji, porodičnom nasilju i zdravstvenim pitanjima na Kosovu.

Kancelarija za polnu jednakost je zatražila od Premijera da organizuje redovne sastanke sa civilnim društvom.

Na kraju sastanka, MZK je zahvalila govornike i izrazila entuzijazam za nastavljajanje saradnje među članovima MZK i partnerskim organizacijama.

SHE-ERA Objavljuje Izveštaj o Zenama Farmerima

SHE-ERA, članica ZKM posvećena ekonomskom osnaživanju žena, 4 Maja je lansirala izveštaj koji se naziva "Analiza polnog budžeta i uticaj fiskalnih politika na siromaštvo ruralnih žena." Izveštaj detaljno objašnjava gde su potrebe žena isključene iz sastavljanja politika i uticaj koji ovo isključivanje ima na stanovništvo. On pruža preporuke za više polno uravnoteženo sastavljanje i sprovođenje politika na lokalnom, državnom i međunarodnom nivou. Konacno, SHE-ERA se nada da će preporuke umnožiti ekonomske mogućnosti za ruralne žene, osnažujući ih da prevaziđu siromaštvo.

Izveštaj identifikuje značajne pomake u ekonomskom osnaživanju žena, kao i mnoštvo neupućenih potreba. Na osnovu ovog istraživanja SHE-ERA je predložila ključne oblasti ka boljem uključenju ruralnih žena u procese donošenja odluka. Na primer, iako je vlada redovno održavala sastanke za diskotovanje preograma, sastanci nisu uspeali da izvrše značajnu promenu ili uključe ruralne žene. Nasuprot ovome, posebni, otvoreni gradski sastanci su uključili građane u otvorene debate o razvoju i planiranju budžeta.

SHE-ERA je takođe primetila da su mesta sakupljanja za poljoprivredne proizvode omogućila učešće žena u ekonomskom razvoju.

Preporuke za nastavaakovog programa su uključivale i us-

postavljanje mesta za sakupljanje mleka i povećan pristup rashladivanju za žene farmerke. Izveštaj preporučuje dubinsko istraživanje izazova koji očekuju žene farmerke i dugoročni održivi plan za šest farmerskih zajednica Đakovice. Ovaj plan bi trebalo da obuhvati zajednički finansiran kanal za navodnjavanje je ove zone, oni su rekli. SHE-ERA je saradivala sa lokalnom vladom, NVO, UNIFEM, bankama, mikrofinansijskim institucijama i medijima za raspodelu izveštaja na Kosovu i u inostranstvu. Izveštaj SHE-ERA-e i potencijal nove pod-agencije UNDP-a da sprovodi preporuke u dugom vremenskom periodu su diskutovani na sastanku održanom 19 Maja.

Gradani Zahtevanju Ukljućivanje Žena u Pregovorima

Žene i muškarci demonstriraju ispred Nacionalnog pozorišta u Pristinu, zahtevajući uključivanje žena u pregovorima.

8-og Marta, MZK i Lobi Žena Kosova organizovali su demonstraciju sa porukom "Mi zelimo moc, dosta je više cveca", ispred Narodnog pozorišta u Pristini. Poznati pevac i glumci sa Kosova su izvodili pesme i skeceve napisane za ovu priliku, koje su

se fokusirale na Rezoluciju 1325 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih Nacija i vaznost ukljućenja žena u pregovore o konašnom statusu Kosova. Prolaznici su dobili štampan materijal o Rezoluciji 1325 SBUN. RTV 21 je emitovala edsetominutni program koji je doku-

mentovao napore i demonstracije širom sveta za zastupanje većeg učešća žena u donošenju odluka. Naglašavajući demonstraciju MZK i LZK, RTV 21 je emitovao specijalnu 30-minutnu emisiju o Rezoluciji 1325 SBUN. Nakon ovog događaja, učesnici su okacili natpis "Rezolucija 1325 nam garantuje pravo na učešće u pregovorima za konačan status." On je još uvek okacen tu kako bi ga svi građani i političari videli. UNIFEM je podržao ovaj događaj. U pripremanju za ovaj protest, žene aktivistkinje i lokalne organizacije su sastavile pismo upućeno lokalnim i međunarodnim donosiocima odluka, koje zahteva uključivanje žena u pregovarački tim za konačan politički status Kosova. Ovo pismo je pročitano na protestu i poslato: Specijalnom izaslaniku Ujedinjenih Nacija za buduci proces u vezi statusa Kosova Martti Ahtisaari; Savetu bezbednosti UN, Specijalnom predstavniku Generalnog Sekretara UN Søren Jessen-Petersen; Predsedniku Fatmir Sejdiu, Premijeru Agim Çeku; Komandantu KFOR-a Giuseppe Valotto, pregovaračkom timu i ostalima. Žene političari i NVO od Albanija su takođe poasali pisma podrške.

Safete Rogova - Umetnica Aktivistickog Duha

Vec više od petnaest godina, Safete Rogova je pripojavala svoju ljubav za umetnost i ljude u svoj aktivizam, pružajući informacije, ljubav i nadu hiljadama ljudi.

Safetina aktivna karijera je pocela 1968 godine kada je postala članica Narodnog pozorišta u Prištini. Njen postignut repertoar broji veliku galeriju likova iz više od 100 uloga. Kao članica druge generacije kosovskih glumica, ona je donela jedinstven duh u kompaniju.

Safeta je kasnije uključila svoju ljubav za umetnost i ljude u aktivizam. Zajedno sa svojim pokojnim suprugom, Nuredin Loxha i svojom sestrom, Igballe Rogova, ona je osnovala Asocijaciju obrazovanja žena "Motrat Qirazi" (Sestre Qirazi) 1990 god. Kroz svoje raznovrsne programe, koji su cesto obuhvatali umetnost i kulturu, MQ je podržavala ruralnu

omladinu u produženju njihovog obrazovanja, donosila muške i zenske glasove u odluke o njihovoj zajednici i osnazivala žene da preuzmu vlasništvo nad svojom budućnošću.

Tokom 1990-ih, dok je srpski režim ogranišavao srednje obrazovanje na Albanskom jeziku i spaljivao albanske knjige, MQ je osnovala škole i tajno otvorene biblioteke u ruralnim yonama kao što su Has, Drenica i Shala e Bajgores. Unaprkos tlačenju albanske kulture, Safeta i ostale aktivistkinje MQ su koristile kulturu za širenje poruka o važnosti obrazovanja žena, putem video kasete sa pričama koje su emitovane po autobusima, podzemnim umetničkim predstavama, pozorišnim skečevima i muzike.

Kada su Albanci sa Kosova prognani iz svojih domova,

Safete Rogova u ulozi Mrike u predstavi "Besa e Madhe", 1978.

Safete je redovo posećivala ljude u kampovima, prvo na Kosovu a nakon toga i u Makedoniji. Ona je pružala usluge savetovanja ozalošćenim ljudima i smisao normalnosti, organizovanjem grupnih aktivnosti. Safeta je uključila druge poznate umetnike u nastupima u raznim izbegličkim kampovima, pružajući im begstvo iz nesnosanog života u kampu i donoseći osmeh starijima koliko i mladima.

Posle rata, Safeta je podarila svoje talente radu MZK pišući i igrajući u predstavama koje su bacile svetlo na pitanja nasilja nad ženama, zakonska prava žena i kako žene mogu doći do pomoći. Posredstvom kulture, ona je pružila jednostavne poruke, transformišući patnje drugih u rešenja i nadu za bolju budućnost.

8 Marta, Safete Rogova čita pismo stranim i lokalnim vodjama zahtevajući uključivanje žena u pregovore.

Aktivisti Podnose Ujedinjenim nacijama Izveštaj Senke o sprovođenju RSBUN 1325

30-og Marta, aktivisti su poslali "Izveštaj o sprovođenju Rezolucije 1325 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih Nacija na Kosovu" Ujedinjenim Nacijama - New York (Njujork) u pokušaju da "obavesti UN o događajima i aktivnostima preduzetim od strane lokalnih organizacija i njihovih podržiocima u vezi opšteg sprovođenja RSBUN 1325 na Kosovu od 2001." Lokalni aktivisti su preuzeli inicijativu da sastave izveštaj nakon što je Misija Ujedinjenih Nacija na Kosovu "u svojim izveštajima Ujedinjenim Nacijama previdela ili zanemarila lokalne inicijative ka sprovođenju ove rezolucije." Izveštaj je nastojao da "popuni bilo koje praznine u informaciji." Za pun tekst, posetite: www.womensnetwork.org.

Kosovska Policijska Sluzba Uvodi Inicijative Polnog Usmeravanja

Na sastanku članova Mreže žena Kosova održanom u Aprilu, Konsultant za Polna Pitanja pri Kosovskoj Policijskoj Sluzbi (KPS), g-din Hysni Shala, predstavio je novi program integracije Polnog Usmeravanja na svim nivoima Policijske Sluzbe. Jedinica za Polna Pitanja ima za cilj uključivanje polne perspektive u aktivnosti KPS posredstvom komunikacije, sekundarnih, podrživih aktivnosti i odgovornosti. KPS ce takode organizovati i TV debat o porodicnom nasilju, krijumčarenju ljudi ili zlostavljanju dece. On je naglasio važnost saradnje između KPS i MZK.

MZK Naglašava Učešće Žena u Formiranju Demokratija Međunarodnim Vodjama

7-og Aprila na Bečkoj konferenciji o polnim pitanjima i konfliktu, organizovano od Austrian Development Agency predstavnik MZK je diskutovao Rezoluciju 1325 SBUN sa međunarodnim vodama, uključujući i Elizabeth Rehn, bivšu Specijalnu predstavnicu UN za Ljudska Prava i Ambasadoricu Mette Kongshem, Norvešku predstavnicu OEBS-u. MZK je naglasila da je sprovođenje Rezolucije 1325 fundamentalno za obuhvacene demokratske procese i da bi neuspevanje uključivanja žena moglo da ugrozi buduću stabilnost na Kosovu.

Članovi Finaliziraju Pravilnik Ponašanja

U naporima da bude što transparentniji i poboljša kvalitet svoga rada, MZK ce sprovesti dobrovoljni "Pravilnik Etike i Odgovornosti." 15-og Maja, članice su diskutovale nacrt Pravilnika ponašanja. Nakon usaglašavanja i uvođenja svojih predloga i čekajući njegovo usvajanje od strane odbora, osoblje MZK ce posetiti članove pri čemu ce organizacije pregledati i potpisati pravilnik za nastavljeno članstvo MZK.

Mreza Zena Kosova
www.womensnetwork.org
info@womensnetwork.org
Hajdar Dushi C-2, 11/8
Pristina, Kosova

Staf Mreze

Igballe Rogova
Direktor
igo@womensnetwork.org

Besa Shehu
Menazer za Finansije
info@womensnetwork.org

Nexhmije Fetahu
Menazer Programa
info@womensnetwork.org

Alba Loxha
Asistent Informacije
info@womensnetwork.org

Clanovi Odbora

Naxhije Bućinca
Delina Fico
Besim Kajtazi
Marta Prekpalaj
Vjosa Dobruna
Belgjyzare Muharremi
Behar Selimi

"Glas Zena sa Kosova"
je napisala i osmislila
Alba Loxha i Barbra Bearden,
uz pomoc Nicole Farnsworth.

www.womensnetwork.org

Civilno Drustvo Salje Pismo Ahtisaariju

8 Mart, 2006, Priština
Primaoc: Specijalni izaslanik UN za proces buduceg statusa Kosova

Dragi G. Ahtisaari,

Pozdravljamo skorašnje vazne korake preduzete ka rešenju konacnog politickog statusa Kosova. Recenje konacnog statusa Kosova je vitalno pitanje za sve stanovnike Kosova koji ce oblikovati politicki, ekonomski i društveni napredak naše zemlje. Kako se ovaj proces bavi buducnošću naše zemlje, mi zahtevamo da zene takode budu ukljucene u njemu.

Mi smatramo da zene Kosova imaju pravo na potpuno i aktivno učešće u pregovorima za konacan status. Ovo zakonsko polaganje prava je zasnovano na bogatoj zaostavštini zena u mirotvornim i politickim aktivnostima u borbi za slobodu i nezavisnost Kosova, ali, ono je takode pravno podrzano Rezolucijom 1325 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih Nacija o zenama, miru i bezbednosti.

Učešće zena u mirotvornom procesu je osnovna provizija Rezolucije 1325 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih Nacija, primenljivoj na Kosovu. Rezolucija "Urgira na zemlje članice da obezbede povecano zastupanje zena na svim nivoima donošenja odluka u nacionalnim, regionalnim i međunarodnim institucijama i mehanizmima za prevenciju, upravljanje i rešenje konflikta." Ona takode "Urgira Generalnog Sekretara da sprovede svoj strateški Akcioni plan (A/49/587) pozivajući na povecanje učešća zena na nivoima donošenja odluka u rešenju konflikta i mirovnog procesa.

Od pocetka pregovora za status, mi smo napisali mnoga pisma u ime zena Kosova, trazeci ukljucenje zena u ovaj mirovni proces. Mi smo takode podigli ovo pitanje nas sastanku sa vama, G-dine Ahtisari i Specijalnim Predstavnikom Generalnog Sekretara Ujedinjenih Nacija G-dinom Petersenom. Ipak, pregovaracki tim osnovan za pregovore o statusu, do sada je ostao bez ijedne zene članice.

Zene Kosova su zabrinute da su njihovi glasovi bili ignorisani ili marginalizovani oboje od strane nacionalne i UNMIK uprave. Ovo je tako, unasnuprot svojoj impozatnoj ulozi u prošlosti i sadašnjosti. Kao što je poznato, više od petnaest godina zene su bile, i nastavljaju da budu, butni ucesnici u svim aspektima nastojanja Kosova ka slobodi, demokratiji i nezavisnosti. Stoga, zene mogu i dreba da doprinesu svojim idejama, iskustvom i energijom ovome veoma bitnom procesu koji ce oblikovati buducnost ostatka društva.

U skladu sa Rezolucijom 1325 ai kao ravnopravni i vredni pohvale gradani Kosova, Mreza Zena Kosova, koja zastupa 85 organizacija zena svih etnickih grupa (Srpska, Romska, Ashkalijaska, Turska i Bošnjacka) sa ce-log Kosova, Lobi Zena Kosova sacinjen od 26 zena voda iz svih sektora, uz podršku dole navedenih organizacija, zahteva:

o Neposredno ukljucenje predstavnika zena Kosova u pregovaracki tim Kosova za konacan status, što ce sprovesti Rezoluciju 1325, a i uzeti u obzir izvanredan doprinos zena za postignut mir i slobodu.

o Zenama se mora pružiti prilika da ucestvuju u ovom mirotvornom procesu koji ce nacrtati plan za buducnost Kosova i regiona. Ako zene i njihove ekspertize budu iskljucene, proces pregovora, kao i obuhvacenost buducih demokratskih proicisa ce bes sumnje patiti. Izgradnja odrzivog mira partnerstvom oba pola polaze temelj za svetlu buducnost.

Unapred se zahvaljujemo vašoj paznji ovom pismu.

Iskreno,

Igballe Rogova, Izvršni Direktor, Mreza Zena Kosova
Lujeta Vuniqi, predstavnica Lobija Zena Kosova
Behxhet Shala, Izvršni Direktor, Savet za odbranu Ljudskih prava i slobode
Rreze Duli, Izvršni Direktor, Kadrovski i Centar obuke advokaciju
Bashkim Rrahmani, Izvršni direktor, Fondacija demokratskih inicijativa

Takode poslato:
UN Specijalnom Predstavniku Generalnog Sekretara, Mr. Søren Jessen-Petersen
Fatmir Sejdiu, Predsednik Kosova,
General-Porucnik Giuseppe Valotto, Komandant KFOR
Phillip Goldberg, Nacelnik kancelarije SAD-a
Giorgio Mamberto, Nacelnik Evropske Komisije na Kosovu
David Blunt, Nacelnik Britanske kancelarije
Eugen Wollfarth, Nacelnik Nemacke kancelarije
Thierry Reynard, Nacelnik Francuske kancelarije
Patrick Mura, Nacelnik Italijanske kancelarije
I svim clanovima pregovarackog tima